

Svar på interpellation (2016:81) av Lotta Edholm (L) om Sommarlovsberedskap mot tvångsgiftesresor

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett stort och allvarligt samhällsproblem som måste tas på största allvar. Enligt den statliga utredningen *Våld i nära relationer, en folkhälsofråga* (SOU 2014:49) lever uppskattningsvis 10 % av ungdomarna mellan 13-25 år, dvs minst 100 000 unga personer, i en hederskontext och begränsas på något sätt i sina liv. Tvångsäktenskap, som är interpellantens fokus, är en av de värsta formerna bland de många uttryck som denna typ av våld och förtryck kan ta sig.

För att hedersvåldet ska upphöra krävs både akuta och långsiktiga åtgärder. Vi måste ha beredskap i staden för att agera i akuta situationer, såsom när en ung människa är orolig för att föras ut ur landet och bli bortgift mot sin vilja. Samtidigt måste vi verka förebyggande i syfte att minska det hedersrelaterade våldet och förtrycket och på sikt få det att helt upphöra. Att motverka hedersvåldet är en prioriterad fråga för vår rödgrönrosa majoritet. Därför har vi bland annat permanentat det myndighetsgemensamma resurscentret mot hedersrelaterat våld och förtryck, Origo, och antagit stadens första program mot hedersrelaterat våld och förtryck, *Stockholms stad program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck*, som löper till och med 2020.

För att minska risken för tvångsäktenskap är det av största vikt att barn och ungdomar har god kunskap om sina rättigheter och vart de kan vända sig för att få stöd. När de väl står på flygplatsen har redan mycket skada gjorts och för många är det ett mycket stort steg att då larma och be om hjälp. Arbetet med att motverka tvångsäktenskap måste därför börja mycket tidigare. Det var också skälet till att Origo genomförde en affischkampanj mot tvångsäktenskap inför sommaren 2017, med affischer som sattes upp redan under tidig vår i länets samtliga högstadie- och gymnasieskolor, drygt 800 skolor, samt på alla länets 34 ungdomsmottagningar. Syftet med kampanjen var att informera ungdomar om att tvångsäktenskap inte är tillåtet, att det finns hjälp att få för den som känner oro och att väcka tankar hos berörda ungdomar som med lite tid på sig kan samla mod och våga vända sig till socialtjänsten innan sommaren kommer.

En person som riskerar att utsättas för tvångsäktenskap och föras bort utomlands och som vågar slå larm på flygplatsen måste förstås få omedelbar hjälp, i första hand genom att länkas till socialtjänsten i sin hemvistkommun. På en internationell flygplats som Arlanda vistas personer från landets alla kommuner och även personer som är hemmahörande utomlands. Detta innebär att Swedavias personal behöver ha upparbetade kontakter med socialtjänsten i alla kommuner och med Utrikesdepartementet avseende de internationella ärendena, antingen direkt eller genom en aktör som får ansvar att samordna kontakterna. Stockholms stads socialförvaltning har haft kontakt med Swedavia avseende tvångsgifte i syfte att lyfta frågan och bistå med kontakter till stadens socialtjänst och Origo. Staden ska självklart vara behjälplig i arbetet med att tillse att utsatta får stöd. Jag anser också att det är mycket viktigt att det tas ett statligt ansvar för att frågan hanteras på våra internationella flygplatser så att personer som larmar om att de riskerar tvångsgifte får skydd och stöd.

Beredskap för att möta ungdomar som står i riskzonen för tvångsäktenskap finns året runt i Stockholm. För att ytterligare stärka beredskapen behöver dock kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck inklusive tvångsäktenskap öka inom staden. Som ett led i implementeringen av stadens program mot hedersvåld tillhandahålls därför utbildningar för alla stadens 40 000 medarbetare, såväl grundutbildningar som mer fördjupade utbildningar riktade till exempelvis stadens socialtjänst och elevhälsan. Utöver kunskapshöjande insatser krävs också att socialtjänsten i staden ges tillräckliga resurser för att kunna agera kraftfullt när barn far illa, såsom när barn och unga riskerar att utsättas för tvångsäktenskap. Under mandatperioden har majoriteten satsat uppemot 300 miljoner kr på barn- och ungdomsvården, vilket är historiska satsningar i Stockholm och lägger en grund för en mer stabil socialtjänst där medarbetare har förutsättningar att göra sitt så viktiga arbete för barn i utsatthet. Kunskapshöjande insatser och tillskott på resurser är två viktiga delar i det arbete som görs för att öka beredskapen att stödja ungdomar som riskerar att giftas bort mot sin vilja.

Därtill gör majoriteten även andra satsningar för att bekämpa hedersvåldet. Under året inrättas tre nya relationsvåldsentra och fler relationsvåldsteam i staden, samtliga med kompetens om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Origo har också inlett ett samarbete med Fryshusets verksamhet Elektra, som föreläser i länets skolor om hedersproblematik och informerar om att Origo finns, för att nå ut till så många ungdomar som möjligt. Allt fler ungdomar och yrkesverksamma har också kännedom om att Origo finns och hör av sig dit, vilket är oerhört positivt eftersom det ger möjligheter att agera.

Arbetet med att uppnå visionen om ett Stockholm fritt från våld, där alla har samma makt att forma samhället och sina egna liv, måste fortsätta med kraft. Vi kan aldrig acceptera att människor i vår stad inte har rätten att bestämma över sina egna liv.

Stockholm den 14 februari 2018

Åsa Lindhagen